

«بسمه تعالی»

جای مهر

اداره آموزش و پرورش منطقه ۴ تهران

دبیرستان نمونه دولتی ابوعلی سینا

دبیرستان نمونه دولتی ابوعلی سینا متوسطه دوم امتحانات پایانی اول

نام و نام خانوادگی:

امتحان: علوم و فنون ادبی پایه: دوازدهم رشته: انسانی تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۱۰/۹

کلاس:

مدت زمان: ۹۰ دقیقه

شماره صندلی:

تعداد صفحات: ۳

نام دبیر:

بارم	ردیف	فرزندان خوبم با یاد خدا و ذکر صلوات بر پیامبر مهربانی‌ها و خاندان مطهرش به سوالات زیر با دقت پاسخ دهید.
		الف) تاریخ ادبیات (۲ نمره)
۰/۵	۱	جاهای خالی را با واژه مناسب پر کنید: شاعران دوره بازگشت، در سطح زبانی، ادبی و فکری سبک‌ها ..... و ..... را مورد توجه قرار دادند.
۰/۷۵	۲	هر یک از توضیحات سمت راست به کدام یک از شخصیت‌های «ایرج میرزا، قائم مقام فراهانی، علامه علی اکبر دهخدا، میرزا جهانگیرخان» مربوط می‌شود؟ (یک مورد بیشتر آمده است) الف) مهم‌ترین اثرش «منشآت» است که به تقلید از گلستان سعدی نوشته شد ( ) ب) مدیر یکی از روزنامه‌های سیاسی اجتماعی دوره بیداری به نام صور اسرافیل است ( ) پ) در طنز، هجو و هزل چیره دست بود و اندیشه‌ی نوگرایانه داشت ( )
۰/۲۵	۳	درست یا نادرست بودن عبارت زیر را مشخص کنید: «شعر عارف قزوینی، ساده و دور از پیچیدگی بود وی مضامین وطن دوستی را با آواز پرشور می‌خواند» درست ☐ نادرست ☐
۰/۵	۴	کتاب «تاریخ بیداری ایرانیان» تالیف کیست؟
		ب) سبک‌شناسی (۲ نمره)
۰/۵	۵	شاعرانی چون ..... و ..... از میان شاعران عصر بیداری، به زبان پر صلابت گذشته وفادار ماندند.
۰/۵	۶	درست یا نادرست بودن عبارت‌های زیر را مشخص کنید: الف) قالب‌های شعری عصر بیداری تفاوت عمده با گذشته داشتند. درست ☐ نادرست ☐ ب) از شاخه‌های ارزنده‌ای که در نثر عصر بیداری چشم‌نواز است طنز سیاسی - اجتماعی است. درست ☐ نادرست ☐
۰/۵	۷	منظور از «وطن» در شعر عصر بیداری چیست؟
۰/۵	۸	همه‌گزینه‌های زیر از ویژگی‌های سطح ادبی شعر عصر بیداری است به جز .... الف) برخی از شعرا این دوره به زبان کوچه و بازار شعر می‌گفتند. ب) قالب‌هایی چون قصیده و غزل بیشتر مورد رغبت شعرا این دوره بوده است. پ) شاعرانی که به زبان مردم عادی شعر می‌گفتند، به آرایه‌های بیانی و بدیعی کمتر پایبند بودند. ت) التزام کمتر شاعران گروه کوچه و بازار به عروض و موسیقی شعر.

پ) نقد و تحلیل شعر و نثر (۴ نمره)		
۲	شعر زیر را در دو سطح فکری و ادبی بررسی کنید. (برای هر سطح دو نمونه در شعر بیابید) « آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی / دست خود ز جان شستم از برای آزادی تا مگر به دست آرم دامن وصالش را / می دوم به پای سر در قفای آزادی در محیط طوفان زا ماهرانه در جنگ است / ناخدای آزادی با خدای آزادی دامن محبت را گر کنی ز خون رنگین / می توان تو را گفتن پیشوای آزادی »	۹
۲	نوشته زیر را که نمونه‌ای از نثر عصر بیداری است، بخوانید و آن را در دو سطح فکری و زبانی بررسی کنید. (برای هر مورد دو شاهد در متن بیابید). « در هر وزارتخانه ۵۰ جلد کتاب قانون -در هر کتاب ۵۰۰ فصل نوشته شده -که جمله می‌شود دو ملیان و نیم فصل، بعبارة آخر، پنج کرور در مقابل این تفصیل، ما را یک سر صدر اعظم است که باید همه این دو ملیان و نیم از مغز شخص شخیص آن سرور بروز و اجرا شود. حضرت صدارت پناه، صدر اعظم است. وزیر جنگ است. وزیر مالیه است. وزیر داخله است. وزیر خارجه. رسومات و ..... است. روزی صد تلگرام می‌رسد....»	۱۰
ت) زیبایی شناسی (۶ نمره)		
۲	هر یک از آرایه های (تلمیح، تضمین، تضاد و مراعات نظیر) را به یکی از بیت های زیر مرتبط نمایید (یک آرایه بیشتر آمده است) الف) بسی تیر و دی ماه و اردیبهشت / برآید که ما خاک باشیم و خشت ب) بهار روی تو بازار ماه و خور بشکست / چنان که معجز موسی طلسم جادو را پ) من به هر جمعیتی نالان شدم / جفت بدحالان و خوشحالان شدم	۱۱
۰/۷۵	کدام گزینه بیانگر آرایه های بیت زیر است؟ « ای خوش آن شب ها که تا روزم سخن با یار بود / چشم او گاهی به خواب ناز و گه بیدار بود » الف) تضاد، واج‌آرایی، مجاز ب) تناقض، تضاد، استعاره	۱۲
۰/۷۵	در کدام گزینه « لف و نشر » به کار رفته است؟ نوع آن را بنویسید. الف) ردای سبزه ربوده است و گوشواره سمن / ازار (شلوار) لاله دریده است و طیلسان بهار ب) مستانه کاش در حرم و دیر بگذاری / تا قبله گاه مومن و ترسا کنم تو را	۱۳
۱	کدام بیت متناقض نما دارد؟ چگونه؟ الف) چو آفتاب رخت سایه بر جهان انداخت / جهان کلاه ز شادی بر آسمان انداخت ب) بنوازی و سپس بیازاری / آخر ای دوست این چه آیین است	۱۴
۰/۷۵	نوع لف و نشر به کار رفته در کدام گزینه با سایرین متفاوت است؟ الف) ز عفو و خشم تو، دو نمونه است روز و شب / و از مهر و کین تو، دو نمونه است شهد و سم ب) روی و چشمی دارم اندر مهر او / کاین گهر می‌ریزد آن زر می‌زند پ) گر دهدت روزگار دست و زبان زینهار / هر چه بدانی مگوی هر چه توانی مکن ت) آن نه زلف است و بناگوش که روز است و شب است / وان نه بالای صنوبر که درخت رطب است	۱۵

۰/۷۵	۱۶	در کدام بیت هر دو آرایه مراعات نظیر و تضمین دیده می‌شود؟ الف) شب وصل است و طی شد نامه هجر / سلامّ فيه حتّى مَطْلَعُ الفجر ب) نوشته برکنار خوان او خطی سیاه / لَمْ تَكُونُوا بِالْغِيَةِ إِلَّا بِشِقِّ الْأَنْفُسِ
		ث) (موسیقی شعر) عروض (۶ نمره)
۱	۱۷	بیت زیر را تقطیع هجایی کرده، سپس وزن آن را بنویسید. « جایی که برق عصیان بر آدم صفی زد/ ما را چگونه زبید دعوی بی گناهی »
۱	۱۸	از میان دو بیت زیر کدام یک، پایه های آوایی ناهمسان دارد؟ فقط وزن آن را بنویسید . الف) درد عشقی کشیده‌ام که می‌رس / زهر هجری چشیده ام که می‌رس ب) الهی سینه ای ده آتش افروز/ در آن سینه دلی و آن دل همه سوز
۰/۵	۱۹	کدام مصرع از نظر وزنی می تواند کامل کننده مصراع زیر باشد: « تا رفت مرا از نظر آن چشم جهان بین...../..... » الف) دلم سر به هامون رها می پسندد ب) بگشای لب که قند فراوانم آرزوست پ) هستی و نیستی بر عاشقان یکی است ت) دل نیست کبوتر که چو برخاست نشیند
۲	۲۰	بیت زیر را تقطیع هجایی کرده، سپس اختیارات شاعری زبانی آن را بنویسید. « ما زنده به آنیم که آرام نگیریم/ موجیم که آسودگی ما عدم ماست »
۱	۲۱	در کدام بیت اختیار شاعری تغییر کمیت بلند به کوتاه رخ داده است؟ هجای مربوطه را بنویسید. الف) من نمی گویم زیان کن یا به فکر سود باش/ ای ز فرصت بی خبر در هر چه باشی زود باش ب) آمد سوی کعبه سینه پر جوش/ چون کعبه نهاد حلقه در گوش
۰/۵	۲۲	با توجه به علائم عروضی که در بین پرانتز آمده است، در کدام گزینه هر دو نوع اختیار شاعری تغییر کمیت بلند به کوتاه و کوتاه به بلند صورت گرفته است؟ الف) بیچارگی و را (- u - u u - -) ب) خاری آسان بر آید (- - u - - u -) پ) سوی چاره گشتم (- - u - u u) ت) هوس بازی آمد (- - u - - u)
		پیروز باشید. خشنو ، دی ۱۴۰۰
		نمره با عدد ..... با حروف ..... امضا و تاریخ

«بسمه تعالی»

اداره آموزش و پرورش منطقه ۴ تهران

سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰

دانشگاه تربیت مدرس

دبیرستان نمونه دولتی ابوعلی سینا متوسطه دوم - نوبت اول

تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۱۰/۹

پایه: دوازدهم رشته: انسانی

امتحان: علوم و فنون ۳

نام و نام خانوادگی:

کلاس:

شماره صندلی:

نام دبیر:

مدت زمان:

تعداد صفحات:

پاسخنامه

الف) تاریخ ادبیات

۱- خرداسانی / عجمانی

۲- الف ← معاصم خراهمان / ب ← میرزا جواد نیکرخان / پ ← ایرج میرزا

۳- درست

۴- ناظم الاسلام کرمانی

ب) سبک شناسی:

۵- مکتب الشوری بخارا / ادیب الممالک خراهمانی

۶- الفنا در دست / پ) درست

۷- سبزه زمین با مسترکات قدیمی، فرهنگسوزبان مردم آن

۸- ب

۹- ویژگی نیکوکی: ۱- توجه به خیرخواه آرزایی در بیت یک و دو و ۳- پرهیز از زین نیزی و

توجه به زیباییات زندگی مثل بیت یک و بیت چهار ۳- عدم پیرراضت به مضامین چول عرفان و سئل اخلاقی و ۱۰-

۱۱- ویژگی ادبی: ۱- قالب عموکماکنخ به شوره گذشتگان غزل است ۲- توجه به آرایه طر

روین مثل تبسم، استغناء و تخمیر با توجه به آرایه شعرا از کوه سنت گرا هاست

۱۲- وجود آرایه استعربه در بیت ۳، استعاره و تشبیه در بیت یک و سه

۱۳- طرح فکری: ۱- توجه به اوضاع سیاسی جامعه ۲- اشاره بیان طنز سیاسی است

که مورد توجه نویسندگان این عصر است ۳- بویزایی و سخن به چشم خود رود

۱۴- زبانی: ۱- استرایه در شعر (البته) ۲- صدارت (حرف صدارت و)

۳- سبک ریاضی لغات مخبر (فراشم حله و انالین) در سخن مثل صلیان کرور،

۴- سادگی و قیاس فهم بویان و

تاریخیں سنائی:

۱۱۔ الف کے تفتاد / واعدت تغیر (ہو دو موج) ب کے تلج / پ کے تضاد
۱۲۔ الف ب ← حرم با مؤمن و دیر با مؤمنسا (لف و نشر جریب)

۱۳۔ الف کے آفتابی کہ سایہ دار در

۱۴۔ الف کے آفتابی کہ سایہ دار در

۱۵۔ الف کے آفتابی کہ سایہ دار در

جا	ی	ک	ب	ق	ع	ک	ر	آ	د	م	ن	ن	ز
-	-	و	-	و	-	-	-	-	و	و	و	و	-
ما	را	جم	گو	ن	زی	بد	دع	وی	ی	ی	گ	نا	ھی
-	-	و	-	و	-	-	-	-	و	-	و	-	-

مستعمل / مفعول مستعمل / مفعول مستعمل / مفعول

۱۸۔ الف کے فاعلاتن، فاعلن، فعلن

۱۹۔ الف

ما	زن	د	پ	آ	ن	م	ک	آ	را	م	ن	گ	م
-	-	و	و	-	-	و	و	-	-	و	و	و	-
هو	جید	م	ک	آ	سو	د	گی	ی	ما	ع	د	م	ماست
-	-	و	و	-	-	و	و	و	-	و	و	و	-

مستعمل / مستعمل / مستعمل / مفعول / مفعول / مفعول

تغیر کیت کوتاہ بہ بلند

تغیر کیت بلند بہ کوتاہ

تغیر کیت کوتاہ بہ بلند

۲۱۔ در بیت (ب) جہای سوم از صرع اول (سوا)

۲۲۔ الف

ب۔ آرزوی تندیس

خستو